

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Samhällskunskap

Konservatism i riksdagspartierna

– En kvalitativ studie av argument i partiprogrammen

Examensarbete i Samhällskunskap

VT10

Martin Sävfors

Handledare: Henrik Friberg-Fernros

10000 ord

Titel: Konservatism i riksdagspartierna – En kvalitativ studie av argument i partiprogrammen

Författare: Martin Sävfors

Kurs: SM1580 Examensarbete

Omfattning: 15 högskolepoäng

Termin: Vårterminen 2010

Handledare: Henrik Friberg-Fernros

ABSTRACT

Bakgrund: Av de sju riksdagspartierna är det endast Moderaterna som uttryckligen vilar på delvis konservativa idéer. Samtidigt så finns det skäl att tro att det kan finnas åtminstone några konservativa idéer i alla partier. Det finns en del närbesläktad forskning på området, men fokus ligger mest på relationen mellan konservatism och liberalism. Desto mer teoretisk litteratur finns om konservatismen som ideologi, dock inte med fokus på svenska förhållanden.

Syfte: Syftet med undersökningen är att undersöka i vilken utsträckning det finns konservativa idéer i dagens riksdagspartier. Frågeställningar är: Finns det konservativa idéer i dagens riksdagspartier? Vilka är i så fall dessa idéer? Vilka av dagens riksdagspartier har flest konservativa idéer?

Metod: Undersökningen är i grunden en kvalitativ textanalys, där fokus ligger på hur väl argumenten i partiprogrammen stämmer med jämförelsepunkterna som utgörs av klassifikationer, baserade på den teoretiska litteraturen. Både argumenten och klassifikationerna är rekonstruerade i premisser och slutsatser.

Resultat: Resultatet av analysen visar att det finns stora skillnader mellan partierna i antalet konservativa argument. De är klart vanligare hos C, FP, M och KD än vad de är hos MP, S och V. Det rör sig dock om väldigt små andelar i relation till den totala mängden argument. Resultatet visar också att dessa konservativa idéer rör sig inom hela det konservativa spektrumet. En hel del av de konservativa idéerna är nära besläktade med liberalismen, medan andra idéer är utpräglat konservativa. De konservativa argumenten finns nästan uteslutande hos de borgerliga partierna, där Moderaterna har flest. Vänsterpartiet har endast ett argument som ens liknar konservatism.

Sökord: Konservatism, partiprogram, argumentationsanalys, klassifikationer

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	s. 1
1.1 Bakgrund och samhällsvetenskapligt problem	s. 1
1.2 Syfte och frågeställningar	s. 2
1.3 Disposition	s. 2
1.4 Avgränsningar	s. 2
2. Teori	s. 3
2.1 Tidigare forskning	s. 3
2.2 Ideologin	s. 3
2.3 Människan	s. 4
2.4 Gemenskaperna	s. 5
2.5 Staten	s. 6
2.6 Familj, försvar, monarki och kyrka	s. 8
3. Metod och material	s. 9
3.1 Deskriptiv argumentationsanalys	s. 9
3.2 Klassifikationer	s. 10
3.3 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet	s. 11
3.4 Förkastade metoder	s. 12
3.5 Material	s. 13
4. Resultat	s. 13
4.1 Kategorier	s. 14
4.2 Resultatredovisning	s. 14
4.3 Generella jämförelser mellan partierna	s. 25
4.4 Slutsatser	s. 26
5. Sammanfattning och förslag på fortsatt forskning	s. 27
5.1 Sammanfattning	s. 27
5.2 Förslag på fortsatt forskning	s. 28
Referenser	

1. Inledning

1.1 Bakgrund och samhällsvetenskapligt problem

Konservatismen brukar räknas till en av de tre klassiska ideologierna, jämte socialismen och liberalismen. Alla tre ideologierna finns representerade bland riksdagspartierna under mandatperioden 2006-2010, men i olika hög grad. Av de sju partierna är det endast Moderaterna som uttryckligen vilar på delvis konservativa idéer, men detta nämns endast en gång i deras handlingsprogram. Inte ens hos Kristdemokraterna, som ju av vissa sägs vara konservativa, används ordet konservatism för att beskriva partiets politik. En möjlig förklaring till varför det används mycket sparsamt i partiprogrammen är att själva ordet konservatism i Sverige har fått en ganska negativ innebörd (DN ledare 2/3 2010).

Partierna kallar sig alltså inte konservativa i någon märkbar utsträckning, men det är lite annorlunda bland väljarna. Hösten 2008 genomfördes en undersökning av Demoskop (2008), som visade att 2% av Miljöpartiets och Socialdemokraternas väljare identifierade sig som konservativa. Att det fanns en liten grupp miljöpartister som kallar sig konservativa kan jag förstå, eftersom det finns en del beröringspunkter mellan ekologismen och konservatismen (det resonemanget ska jag utveckla i denna studie). Det intressanta är att även Socialdemokraterna hade en liten grupp konservativa i sina led. Det var också ganska intressant att se att bland Centern och Folkpartiet var det endast 6% som kallade sig konservativa. Störst andel konservativa bland sina väljare hade Kristdemokraterna med hela 44 %, följt av Moderaterna som hade 22 %. Vänsterpartiet saknade helt konservativa väljare, åtminstone bland dem som var tillfrågade i undersökningen.

Om det stämmer att det finns väljare inom nästan alla partier som kallar sig konservativa, beror detta kanske på att deras respektive partier har åtminstone några idéer i sin politik som kan kallas konservativa. Finns det inte en hel del resonemang och argument i partiprogrammen som skulle kunna kallas konservativa, låt vara att de saknar en etikett som proklamerar det? Och är det omöjligt att tänka sig att det kan finnas konservativa argument även i andra partier än de borgerliga? Jag ser detta som ett samhällsvetenskapligt intressant problem, och det är dessa frågor som jag vill jag försöka få svar på i denna studie.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med undersökningen är att undersöka i vilken utsträckning det finns konservativa idéer i dagens riksdagspartier. För att operationalisera syftet finns ett antal frågeställningar formulerade:

1. Finns det konservativa idéer i dagens riksdagspartier?
2. Vilka är i så fall dessa idéer?
3. Vilka av dagens riksdagspartier har flest konservativa idéer?

1.3 Disposition

Undersökningen är i grunden en kvalitativ textanalys, där fokus ligger på det empiriska materialets överensstämmelse med de teoretiska jämförelsepunkterna som utgörs av klassifikationer. Uppsatsen är disponerad enligt följande:

Inledningen mynnar ut i ett syfte och tre frågeställningar. Dessa leder till ett teorikapitel som redogör för grunderna i konservatismen. I metodkapitlet presenterar jag den deskriptiva argumentationsanalysen och klassifikationerna, som används som analysinstrument. Vidare diskuterar jag undersökningens validitet, reliabilitet och generaliserbarhet samt redogör för materialet och dess urvalskriterier. Detta kapitel följs av en systematisk resultatredovisning där partiprogrammens eventuella konservativa argument återkopplas till teoriavsnittet. Till sist görs några generella jämförelser och slutsatser.

1.4 Avgränsningar

I studien undersöks de partier som sitter i Riksdagen under mandatperioden 2006-2010. Partierna är Centerpartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. Jag valt att undersöka partiprogrammen som de såg ut per 26 mars 2010. Eventuella förändringar i innehållet sedan dess ligger utanför denna studie.

2. Teori

I detta kapitel försöker jag ge en enkel överblick av konservatismens essens och relation till omvärlden inom ett antal relevanta politiska områden. Syftet med kapitlet är att teoretiskt underbygga klassifikationerna (se metodkapitlet).

2.1 Tidigare forskning

Det finns en del närbesläktad forskning på området, men fokus ligger mest på relationen mellan konservatism och liberalism. Hylén (1991) har gjort en historisk genomgång som främst har handlat om den ideologiska utvecklingen från konservatism till liberalism inom Moderaterna. Aaronson (1990) har undersökt den svenska högerens inställning till demokrati. Vid Göteborgs Universitet har Ekelund-Ramberg (2004) studerat den ideologiska utvecklingen inom Moderaterna och Socialdemokraterna, som till viss del liknar min studie. Så vitt jag vet finns inga publicerade böcker om konservatism inom de nuvarande riksdagspartierna. Desto mer teoretisk litteratur finns om konservatismen som ideologi, dock inte med fokus på svenska förhållanden.

2.2 Ideologin

Konservatismen brukar räknas som en av de tre klassiska ideologierna, jämte liberalism och socialism. Själva namnet konservatism kommer från latinets *conservare*, bevara. Det som ska bevaras är de traditioner, sedvänjor, institutioner och strukturer som är beprövade och fast förankrade i samhället. Det finns, enligt konservatismen, inget självändamål med att förändra saker bara för förändrandets skull. Konservatismen är dock inte motståndare till all förändring. Förändring är naturlig i ett samhälle, och kan i många fall vara till nytta, men för att kunna hinna märka vilka förändringar som är till nytta eller ej bör förändringsprocesserna ske långsamt och med skepsis. På så sätt kan samhället behålla både det redan existerande och det nya som visar sig vara positivt, och hindra att förändringar som är negativa för samhället får fotfäste. Den svenske filosofen Torbjörn Tännsjö beskriver konservatismen så här: "En önskan om att hålla fast vid det existerande, välbekanta och väl etablerade, just för att det är existerande, välbekant och väl etablerat." (Tännsjö 2001)

Den brittiske politikern Edmund Burke (1729-1797) brukar räknas som konservatismens fader. I skriften *"Reflections on the revolution in France"* (1790) varnade Burke för vilka konsekvenser som skulle komma ur försök att snabbt skapa ett helt nytt samhälle från grunden (Ball&Dagger 2004:90). Hans tankar kom att användas i retoriken mot revolutioner och snabba, radikala förändringar av det slag som hade skett i Frankrike. Det som skulle bevaras, konserveras, var alltså det samhälle som hade funnits innan revolutionen. Konservatismen, i likhet med det övriga samhället, har utvecklats sedan franska revolutionens dagar. Däremot finns motståndet mot revolutionära tendenser kvar, samt skepticismen mot alla idéer om det perfekta samhället, utopia.

Det brukar ofta sägas att konservatismen är mer av ett förhållningssätt eller en attityd än en ideologi (Larsson 2006:41). Kanske beror detta på att konservatismen saknar konkreta mål, och än mindre utopier om hur samhället ska se ut. Ball och Dagger (2004) har formulerat en modell som beskriver hur ideologier ser på samhället och olika politiska problem. Mycket grovt förenklat kan man uttrycka det som att enligt konservatismen är målet stabilitet, individer i olika gemenskaper är agenter som vill nå målet och radikala idéer är hinder för att nå målet (Ball & Dagger 2004:45, 92, 118). Enligt konservatismen är förändringar inte målet, utan ett hinder för att bevara stabiliteten. Kontinuitet och rättsordning är alltså centrala värden inom konservatismen (Larsson 2006:50).

2.3 Människan

Det finns enligt konservatismen ett grundläggande faktum som genomsyrar hela mänskligheten och som gör alla ambitioner på att skapa en utopi omöjlig: människan är ofullkomlig (Ball&Dagger 2001:88). Enligt konservatismen är människan visserligen både kapabel och förnuftig, men hon har också fel och brister, inte minst som moralisk varelse. Människan gör medvetna och omedvetna fel av olika orsaker, och på grund av dessa brister kan man inte förvänta sig att hon kan skapa ett samhälle utan brister. Detta är själva grundbulten i konservatismen.

Man kan jämföra denna människosyn med kristendomens syn på arvssynden. Genom att hålla sig till Guds ord kan människan hålla synden borta, men den finns ändå där inom henne. På ett liknande sätt ser konservatismen på människan som en ofullkomlig varelse

(Ball&Dagger 2001:88). Alla människor gör inte alltid fel, men det finns en benägenhet att göra fel om man inte håller sig inom vissa ramar. Dessa ramar kan vara lagar, normer, traditioner, etiska regler, religiösa påbud och förbud, seder, konventioner, order etc. Helst ska människan göra rätt även utan statliga lagar. Tännsjö uttrycker det som att i ett gott samhälle finns förutom lagar en moral som får människan att inte ens överväga att bryta lagen (Tännsjö 2001:47). Därför är moral och etik viktiga konservativa värden. Det historiska arvet är viktigt som en del i att skapa ordning och trygghet: "Generationernas samlade visdom, traditionerna och det religiösa arvet framställs som ett oundgängligt stöd för den bräckliga människan" (Larsson 2006:47). Anledningen till att det behövs lagar, ordning och ett effektivt rättsväsende är just på grund av människans ofullkomlighet: "misstanken att människor, då de lever samman i ett samhälle, styrs av i huvudsak egoistiska böjelser" (Tännsjö 2001:87). Oavsett skäl till att människor handlar fel och begår brott, så måste samhället reagera och straffa den som begår brott. Den brittiske konservativa filosofen Roger Scruton argumenterar för straff, eftersom människor är ansvariga för sina handlingar. Straffet handlar helt enkelt om att bestraffa av samhället oönskat beteende (Scruton 2001:76).

2.4 Gemenskaperna

Konservatismen betonar de frivilliga gemenskaperna, som församlingar, föreningar och företag. Dessa sammanslutningar består av individer som har ett gemensamt intresse av att ingå i en fungerande grupp med ett visst syfte. Gemenskaperna fungerar också som medel för att skapa normer och meningsfulla aktiviteter. Som komplement till frivilligheten har konservatismen plikten. Plikt innebär individens tvång för allas bästa, och det är detta som utgör en av de mest grundläggande skillnaderna mellan konservatismen och liberalismen. Liberalismen ser människan som en individ som fungerar bäst om hon får så mycket frihet som möjligt, medan konservatismen ser människan som en del i en gemenskap som fungerar bäst med en lagom blandning av frihet och plikter. Friheten ska alltså inte vara till för individens självförverkligande, utan för gemenskapens välbefinnande och trygghet.

Den konservativa vurmen för de små, frivilliga gemenskaperna gör att många konservativa är starka anhängare av ett decentraliserat samhälle. Decentraliseringen kan ske genom att administrativa enheter under den statliga nivån, som kommuner, får mer makt, men ännu hellre genom att icke-offentliga institutioner får styra över så mycket som möjligt. Redan

Burke talade om decentralisering av makten: "...power should be spread throughout society. Local concerns should be dealt with at the local level, not the national, and instead of placing all power in the government itself, the traditional authority of churches, families and other groups should be respected" (Ball&Dagger 2001:95). Grundprincipen är alltså att makten att fatta beslut i görligaste mån ska tillfalla den som berörs av beslutet.

2.5 Staten

Konservatismens vilja att låta de frivilliga gemenskaperna styra över sig själva innebär dock inte att staten inte ska ha någonting alls att säga till om. Tvärtom bör staten vara stark inom vissa områden i samhället, t.ex. brottsbekämpning och försvar. Det är främst inom den civila delen av samhället där de konservativa inte vill att staten har för stor makt. På grund av den skepsis mot allt för stark maktkoncentration hos staten, finns det bland många konservativa en mycket positiv syn på författningsdomstolar, som oberoende av vilken regering som styr för tillfället ska se till att statsmakten håller sig inom tydligt definierade ramar (Larsson 2006:51). Den brittiske konservativa filosofen Michael Oakeshott argumenterar för att statens uppgift är politiskt styrning och att stifta lagar som är accepterade i det allmänna medvetandet. Staten ska inte styra hur vi ska leva våra liv, staten ska underlätta för oss att leva våra liv. Det ska vara ordning och lugn, men inte strävan efter perfektion. Oakeshott gör en jämförelse med "International Rules for the Prevention of Collisions at Sea", dvs. staten ska se till att vi inte krockar men i övrigt ska vi klara oss själva (Oakeshott 1991:428).

Synen på människans roll i relation till sin omvärld är också en av förklaringarna till att det inom konservatismen finns ett visst mått av ekologiskt tänkande. Den nutida konservativa filosofen Lincoln Allison räknar "Kärlek till marken och glädjen att äga och bruka den" som ett konservativt grundvärde (Larsson 2006:46). "Ett särskilt värde för de konservativa har jordbruk och landsbygd. Jorden, dess brukande och dess brukare, betraktas som särskilda nationella och historiska tillgångar" (Larsson 2006:45-46). Den brittiske konservativa filosofen Russel Kirk såg också på ett tidigt stadium (1950-talet) hotet mot miljön som en baksida av storkapitalismen. "Industrialismens miljöförstöring är ett hot mot kulturlandskap och kulturskatter" (Larsson 2006:53).

Konservatismen har inte en odelat positiv syn på kapitalismen. Historiskt sett har de konservativa sett med samma skepsis på liberalernas dröm om en helt fri marknadsekonomi som på alla andra politiska och ekonomiska utopier (Scruton 2001:88). Efterhand har konservatismen kommit att anamma mycket av den liberala synen på ekonomi, men en del viktiga skillnader kvarstår. Kortfattat delar konservatismen många av liberalismens åsikter kring privat ägande, avregleringar, vinst efter förtjänst och låga skatter. Framförallt privat ägande ses som någonting fundamentalt för samhällets stabilitet (Larsson 2006:52, Scruton 2001:110). Skillnaden ligger i att de konservativa lägger in en moralisk aspekt i ekonomiska frågor. Stora industrier, global kapitalism och frikostigt lånande skapar otrygghet och brist på ansvarighet i samhället. "Industrialismen skapar storstäder med rotlösa, traditionslösa människor. Industrialismen krossar gamla kulturmönster och traditioner som främst lever kvar på landsbygden" (Ball&Dagger 2001:106).

När det gäller välfärd och statens ansvar för omsorg om sina medborgare finns det en rad olika synsätt inom konservatismen, från socialkonservatismen som förordar en hög grad av offentlig välfärd i syfte att skapa harmoni i samhällsorganismen, till individualkonservatismen som har lånat många nyliberala idéer om hög grad av frihet på bekostnad av låga skatter och låg statlig inblandning. Vad de flesta konservativa är överens om, oavsett inriktning, är att välfärdsprogram behövs. De ska syfta till att hjälpa dem som har det svårast, men de ska vara utformade på ett sätt som inte uppmuntrar till fortsatt beroende av bistånd (Ball&Dagger 2001:108). Den konservativa skepsisen mot ett offentlig, generell välfärdssystem grundar sig delvis i att man hellre ser familjen eller andra gemenskaper som förvaltare av ekonomisk hjälp. En amerikansk konservativ tänkare, Robert Nisbet, ser lösningen i en ny form av "indirekt administration". Han söker efter ett mellanled mellan staten och individen. "...ett system, varigenom en naturlig, redan existerande social grupp, hushållet, fick fördela de offentliga anslagen till socialvård och utbildning" (Larsson 2006:48).

Konservativa ser med skepsis på allt för starka fackföreningar. Scruton (2001) skriver att man bör begränsa (och på sikt avskaffa) fackföreningarna: att arbetsrättsfrågor bör lösas direkt mellan arbetsgivare och personal, utan centrala fackförbund Scruton (2001:164). Även om långt ifrån alla konservativa vill avskaffa fackföreningar, finns det ändå en reservation mot att fackföreningar får allt för stor makt i förhållande till arbetsgivaren. Den konservativa synen

på arbetsplatsen är analog med synen på resten av samhället; stabilitet är viktigare än konflikt, oavsett om det innebär ett visst missnöje (Scruton 2001:164).

Den kanske mest fundamentala orsaken till konservatismens skepsis mot allt för mycket offentlig inblandning, är att man inte ser ekonomiska ojämlikheter mellan människor som någonting som per automatik är negativt. Istället präglas konservatismen av att ojämlikheter inte bara accepteras utan ibland även ses som någonting positivt. "Inkomst- och förmögenhetsskillnader är i de konservativas ögon, på det hela taget, ett mått på människors olika prestationsförmåga. Därav följer också att de konservativa är emot en skattepolitik och socialpolitik i starkt utjämnande syfte" (Larsson 2006:46-47).

2.6 Familj, försvar, monarki och kyrka

Det finns vissa institutioner som de flesta konservativa ser som extra nödvändiga för samhället. Dessa institutioner har alla det gemensamma att de syftar till att hålla samman människorna och skapa stabilitet i samhället. Som tidigare nämnts i detta kapitel slår konservatismen vakt om familjen, som ses som samhällets grundläggande enhet. Familjen är, enligt konservatismen, inte bara naturlig utan även helt nödvändig för att samhället och dess individer ska fungera. Det är också inom familjen som normer och värderingar skapas och överförs till den uppväxande generationen. Familjen kan sägas vara en av de absolut viktigaste frågorna för konservativa (Larsson 2006:48, Scruton 2001:22, Tännjö 2001:134). Det ska tilläggas att med familj så menar konservatismen oftast kärnfamiljen (Larsson 2006:48).

En annan av konservatismens hjärtefrågor är försvaret. Den egna nationen ses som en mycket viktig enhet, och ska därmed försvaras. Detta brukar ses som ett av de områden där konservativa faktiskt förordar en stark stat (Ball&Dagger 2001:107), "Alla konservativa oavsett inriktning är ense om ett starkt militärt försvar för den egna nationen" (Larsson 2006:48). Monarkin brukar också ses som en viktig konservativ fråga. Anledningen till konservatismens vurm för monarkin är att den fungerar som en sammanhållande nationell symbol och traditionsbärare över politiska och historiska gränser (Larsson 2006:51). Scruton ser monarkin som en värdefull institution i samhället, eftersom den står utanför de politiska strömningarna (Scruton 2001:48). Kyrkan är den fjärde av de fyra grundstenarna inom

konservatismen. Kort sagt ses kyrkan som en politiskt oberoende, stabil och långsiktigt fungerande institution som förmedlar normer och traditioner. Scruton betonar kyrkans roll som förstärkare av människors känsla av delaktighet i samhället (Scruton 2001:59).

Konservatismen betonar som sagt värdet av normer och traditioner, framförallt de som ingår i den västerländska kristendomen (Scruton 2009:21). Många konservativa ser kulturen som en förmedlare av dessa värden, och lägger därför stor vikt vid vad som är god kultur. Staten skall vårda kulturarvet och slå vakt om kulturmiljöer (Larsson 2006:44). God kultur som förmedlar positiva värderingar är viktigt att förmedla (Ball&Dagger 2001:109). Skolan har en mycket viktig roll som förmedlare av kultur till de uppväxande generationerna. Det är därför som det enligt konservatismen finns ett behov av en litteraturkanon i grundskolan. Eleverna behöver få utpekat för sig vilka verk som finns sedan generationer tillbaka och som fortfarande har betydelse för kulturen och samhället (Scruton 2009:101).

3. Metod och material

I detta kapitel presenterar jag och motiverar den metod som jag har valt för studien. Jag diskuterar också studien utifrån aspekter av validitet, reliabilitet och generaliserbarhet.

3.1 Deskriptiv argumentationsanalys

Metoden som används kan enklast beskrivas som en slags deskriptiv argumentationsanalys. Metoden går ut på att beskriva vilka argument som finns i ett visst material, och hur dessa argument är uppbyggda. Göran Bergström och Kristina Boréus (2005) ger i *Textens mening och makt* en omfattande genomgång av hur modellen är uppbyggd och hur den kan användas. I denna undersökning använder jag inte alla delar i modellen, utan endast själva grundstrukturen, vilket är tillräckligt för mitt syfte. Utifrån denna grundstruktur, och det faktum att de olika begreppen argument, argumentation, tes, slutledning, slutsats och premiss kan tolkas och användas på en rad olika sätt (Bergström&Boréus 2005:92, 104, 108), följer här en kort beskrivning av hur metoden fungerar. 'Slutsats' är en åsikt som baseras på en eller flera premisser, 'premiss' är en åsikt eller ett faktum som stödjer slutsatsen. Premissen och slutsatsen bildar tillsammans ett 'argument'. Både premisserna och slutsatserna kan vara rekonstruktioner, dvs. koncentrerade omformuleringar av längre stycken i

texten (Bergström&Boréus 2005:91). I denna studie har jag i högsta möjliga grad använt direkta citat, eller formuleringar som är så lika direkta citat som möjligt. Detta beror dels på att argumenten i partiprogrammen redan från början är så korta och kärnfulla att det inte är någon större mening med att omformulera dem, dels att det ska bli lättare för att hitta premisserna och slutsatserna i partiprogrammen vid referensläsning.

3.2 Klassifikationer

För att kunna bestämma konservativa argument i det empiriska materialet behövs ett antal jämförelsepunkter. I metodlitteraturen betonas vikten av att hitta och använda relevanta jämförelser för att kunna dra systematiskt grundade slutsatser om forskningsproblemet (Esaiasson m.fl. 2007:97). Denna jämförelsepunkt kan vara en teori, en modell, ett annat empiriskt material eller någon annan teoretisk konstruktion. I denna beskrivande uppsats används klassifikationer som jämförelsepunkt. Klassifikationerna i denna studie är uppbyggda på samma sätt som argumenten, indelade i premiss och slutsats. Detta beror på att klassifikationerna till sitt innehåll är argument, men deras funktion är att vara en jämförelsepunkt för att kunna avgöra om ett argument tillhör klassen 'konservativt argument'. Även om klassifikationerna inte måste stämma överens ordagrant med partiprogrammets argument, går det ändå att se varför det är motiverat att tolka de senare som uttryck för konservatism.

Syftet med att redovisa klassifikationerna och argumenten enligt uppställningen premiss - slutsats är att skapa en enkel överblick av de båda. Syftet med att separera premisser och slutsatser är också att tydliggöra varför ett argument i partiprogrammet ska tolkas som uttryck för konservatism. Det kan finnas premisser som är likartade för andra ideologier än konservatismen, men om inte slutsatserna också är konservativa så är inte argumentationen konservativ. Exempel: Inom både konservatismen och socialismen konstaterar man att det finns ojämlikheter mellan människors ekonomiska status. Men slutsatserna kring hur man ska agera utifrån detta faktum skiljer sig stort mellan de två ideologierna.

Metodpraktiken ställer upp fyra tekniska krav på goda analysredskap för klassindelade analyser: Analysens komponenter ska vara möjliga att operationalisera, analysens komponenter ska baseras på entydiga principer, variabelvärdena ska vara ömsesidigt uteslutande och

variabelvärdena ska vara uttömmande eller täckande (Esaiasson m.fl. 2007:155-158). I denna studie består operationaliseringen av att argument från det empiriska materialet ställs mot klassifikationer från den teoretiska litteraturen. Om de båda argumentens premisser och slutsatser liknar varandra, betyder det att det undersökta fenomenet tillhör klassen 'konservativt argument'. Både klassifikationerna och argumenten är uppbyggda av premisser och slutsatser, som alla ska vara konservativa (detta faller sig naturligt med klassifikationerna, som ju bygger på den teoretiska litteraturen). Det kan ibland vara svårt att veta var gränsen går mellan olika ideologier. I denna studie har jag dock valt att räkna med konservativa argument som också sammanfaller med andra ideologier, så länge som premisserna är konservativa (se punkt 1 ovan). Eftersom det i studien bara används två variabelvärden; 'konservativt argument' eller 'icke konservativt argument', blir det enkelt att svara på kravet att variabelvärdena ska vara uttömmande.

Klassifikationerna skapas utifrån konservativa argument i den teoretiska litteraturen om konservatism, och därför säger de inte nödvändigtvis någonting om svenska förhållanden på 2000-talet, som ju argumenten i partiprogrammen i större utsträckning gör. Det är dock inget hinder för att kunna använda dem som jämförelsepunkter, eftersom argumenten i partiprogrammen vilar på en ideologisk grund. Klassifikationerna listas inte i detta kapitel, utan återfinns i resultatkapitlet allteftersom de blir relevanta.

3.3 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Under arbetet med denna studie har många funderingar väckts om framförallt validiteten och reliabiliteten. Dessa funderingar har lett till vissa omstruktureringar, och jag hoppas nu att studien är korrekt genomförd med avseende på dessa frågor. Reliabiliteten innebär att analysinstrumentet ska vara precist, dvs. att det finns så få slarv- och slumpfel vid datainsamlingen som möjligt (Esaiasson m.fl. 2007:70). Vid jämförande argumentationsanalyser som denna finns det alltid en risk att man mäter fel, eftersom det handlar om åsikter och formuleringar i textstycken, och inte tydligt avgränsade fenomen som t.ex. vissa nyckelord eller siffror. Det handlar hela tiden om en bedömning från den som undersöker huruvida ett undersökt fenomen ska ingå i mätningen eller ej. Här tror jag att en upprepning av analysen vid ett senare tillfälle kanske skulle ge delvis annorlunda svar.

När det gäller validiteten så är det lite lättare att konstatera att jag mäter det som jag avser att mäta, nämligen konservativa argument. Det är bland annat kravet på god validitet som jag har ägnat en del arbete åt att formulera klassifikationer som på ett så heltäckande sätt som möjligt kan användas för att jämföras med argumenten i partiprogrammen. Däremot har jag inte kunnat skapa klassifikationer som motsvarar alla tänkbara konservativa argument i partiprogrammen, vilket hänger ihop med det uppenbara problemet med att läsa all teori någonsin publicerad om konservatism. Här är det viktigt att poängtera att eftersom klassifikationerna ska fungera som jämförelsepunkter, är de skapade helt utifrån det teoretiska materialet, och inte ur det empiriska. Hade så varit fallet så hade det uppstått ett validitetsproblem, med cirkelresonemang som "Folkpartiets skolpolitik har konservativa drag, om man jämför med klassifikationerna som är delvis baserade på Folkpartiets skolpolitik".

Generaliserbarheten kan inte sägas sträcka sig utöver de analysenheter som ingår i studien. Syftet med studien är att undersöka just dessa sju partiprogram. De utgör ett totalurval, dvs. urvalet består av hela populationen. (Esaiasson m.fl. 2007:196). Däremot kan resultatet kanske ge en riktlinje om förekomsten av konservativa argument inom andra uttryck för partiernas politik. Om t.ex. Miljöpartiets partiprogram innehåller 0,6% konservatism, så kommer deras valmanifest knappast innehålla 40% konservatism. Några ambitioner om att kunna generalisera på det sättet har jag dock inte med denna studie.

3.4 Förkastade metoder

I Metodpraktikan rekommenderas att man använder två polära idealtyper som jämförelsepunkter, i syfte att kunna placera det undersökta materialet mellan någon av de två polerna. Därmed blir det tydligare om materialet är mer eller mindre likt den ena eller den andra idealtypen (Esaiasson m.fl. 2007:160). Nackdelen som jag ser med en sådan metod i just denna uppsats är att jag inte ser en självklar motsatt idealtyp till konservatismen, lika lite som jag ser klart motsatta idealtyper till andra ideologier. Demkers exempel i Metodpraktikan använder idealtyper på ett relevant sätt, eftersom hon undersöker hur det franska Gaullistpartiet har rört sig mellan konservatism och liberalism (Esaiasson m.fl. 2007:160). I min uppsats undersöker jag dock överhuvudtaget inga andra ideologier än den konservativa, därför är det inte relevant att ha någon annan jämförelsepunkt.

3.5 Material

Att undersöka alla ideologiska ställningstaganden som de sju riksdagspartierna ger uttryck för, t.ex. i form av propositioner, motioner, debattartiklar, TV-intervjuer etc. är nästan omöjligt. Alla partier har dessutom en höger- och en vänsterfalang där olika företrädare ger uttryck för olika uppfattningar kring politiska frågor. Även medierapportering kring partiernas uppfattning kring olika frågor kan vara missuppfattade, vinklade, etc. Därför fokuserar jag på det mest officiella av partiernas politiska uttryck, nämligen partiprogrammen. I de dokumenten är formulerat det som respektive parti har enats om att stå för. Ordet partiprogram inte används av alla partier. Kristdemokraterna kallar sin motsvarighet 'principprogram' och Centerpartiet använder ordet 'idéprogram'. Moderaterna har ett 'idéprogram' och ett 'handlingsprogram'. I denna studie använder jag handlingsprogrammet, eftersom det är där de konkreta argumenten i olika sakpolitiska frågor finns. De övriga partierna använder ordet 'partiprogram', och det är också det ordet som jag använder för alla motsvarande dokument i studien.

4. Resultat

I detta kapitel redovisas resultaten av analysen. Först presenteras och motiveras de kategorier som jag har använt för att sortera argumenten i. Därefter redovisas varje partiprogram för sig, med de konservativa argumenten uppställda bredvid motsvarande klassifikationer. Klassifikationerna och argumenten är uppställda i samma ordning som kategorierna. För att spara plats står endast de kategorier som innehåller konservativa argument med i tabellen. När det finns flera konservativa argument inom samma kategori, står dessa på en egen rad under det första argumentet i den aktuella kategorin. Klassifikationerna rör sakpolitiska områden, men i partiprogrammen finns även ett varierande antal argument som rör rent ideologiska frågor, t.ex. människosyn. Dessa argument diskuteras förvisso, men saknar egna klassifikationer och refererar mer till den övergripande texten i teoriavsnittet. Efter varje tabell diskuteras resultaten i relation till teorin. En sammanfattande tabell visar antalet och andelen konservativa argument inom varje kategori och parti. Till sist följer ett kort avsnitt med slutsatser.

4.1 Kategorier

För att på ett systematiskt sätt kunna identifiera och jämföra klassifikationerna ur den teoretiska litteraturen med argumenten i det empiriska materialet, används en indelning i olika sakpolitiska kategorier. Indelningen av de sakpolitiska områdena är baserade på riksdagsutskotten. Det ger en ganska heltäckande indelning av det sakpolitiska innehållet i partiprogrammen, dessutom blir indelningen neutral i förhållande till partierna. Ur ett rent metodologiskt perspektiv är det också mycket snabbare och enklare att använda en redan existerande och erkänd modell för kategorisering av sakpolitiska frågor. Kategorierna är således: Arbete, Civilrätt och boende, EU, Finans, Försvar, Lag och rätt, Konstitution, Kultur, idrott och trossamfund, Miljö och jordbruk, Näringsliv och energi, Skatt, Socialförsäkringar, Omsorg och sjukvård, Trafik och kommunikationer, Utbildning och forskning, Utrikespolitik samt Ideologi.

4.2 Resultatredovisning

Jag har alltså inte analyserat partiprogrammen utifrån konservativa kategorier som monarki, traditioner, gemenskaper etc. Jag har inte heller analyserat partiprogrammen utifrån deras egna respektive indelningar. Detta beror framförallt på att jag vill att kategorierna vara så opåverkade som möjligt av det undersökta materialet. Dessutom har de olika texterna sinsemellan olika struktur och disposition, vilket gör det svårt att jämföra dem enligt principen "allt annat lika". Efter varje argument finns partibeteckningen och ett sidnummer, vilket innebär referens till det aktuella partiprogrammet.

Tabell 1: Konservativa argument i Centerpartiets idéprogram (partiprogram)

Kategori	Klassifikation	Argument
Konstitution	<p>Premiss: Makt ska inte koncentreras i staten.</p> <p>Premiss: Lokala ärenden ska beslutas på lokal nivå.</p> <p>Slutsats: Makten ska fördelas till den lokala nivån (Ball&Dagger 2001:95).</p>	<p>Premiss: Centerpartiet eftersträvar att beslut fattas genom delegation underifrån, där högre nivåer fattar beslut och utövar makt på uppdrag underifrån.</p> <p>Slutsats: Sveriges grundlag bör bygga på tanken om delegation underifrån (C s.14).</p>

Näringsliv	<p>Premiss: Människor är olika och olikheter ska accepteras.</p> <p>Slutsats: Inkomst- och förmögenhetsskillnader är i de konservativas ögon, på det hela taget, ett mått på människors olika prestationsförmåga (Larsson: 2006:46-47).</p>	<p>Premiss: I en idealisk situation kommer den enskilda människans väg från möjlighet till resultat att bestämmas av hennes ambitioner, egna val och medvetna risktagande.</p> <p>Slutsats: Olikheter i form av till exempel inkomster eller egendom, som uppstår genom egna val eller större insatser, kan inte betraktas som orättvisa (C s.12).</p>
Omsorg	<p>Premiss: Välfärd behövs.</p> <p>Premiss: Staten bör inte ha för stort inflytande.</p> <p>Premiss: Icke-offentliga institutioner kan också ta hand om människor</p> <p>Slutsats: Icke-offentliga institutioner bör ta över en del av vård och omsorg (Larsson 2006:48).</p>	<p>Premiss: Respekt måste också visas för att människor vill ha den sociala tryggheten tillgodosedd på olika sätt.</p> <p>Premiss: Det uppmuntrar dessutom enskilda initiativ, som efter hand kommer alla till del och utvecklar hela samhället.</p> <p>Slutsats: Det offentliga ansvaret för social trygghet bör därför uppfyllas genom en mångfald producenter av offentlig service, så att användarna verkligen har möjlighet att välja. (C s.24)</p>

Den övergripande ideologiska argumentationen i Centerpartiets idéprogram är att människor fungerar bäst i små, frivilliga gemenskaper och att det är dessa som bör ligga till grund för beslutsfattande. Centerpartiet tar också tydligt ställning för den konservativa tanken på att människan är ofullkomlig (Larsson 2006:47). "Insikten om vår ofullkomlighet och en ödmjukhet inför allt levande måste vara styrande för mänskliga handlingar." (C s.3)

Decentraliseringstanken är stark hos Centerpartiet, och kan väl sägas vara ett av partiets ursprungsvärden från när de hade en tydligare konservativ prägel. I idéprogrammet finns det dock ett par områden där argumentationen kan räknas som konservativ. Decentraliseringstanken, som nyss nämnts, samt konstaterandet att inkomstskillnader både är naturligt och positivt. När det gäller omsorg så förordas möjligheten till icke-offentliga initiativ. Dessa argument har stora likheter med liberalismen, men eftersom grundpremisen är att människan är ofullkomlig och att det därför är de frivilliga gemenskaperna och inte individerna som ska utgöra basen i samhället, har jag valt att tolka dessa argument som konservativa.

Tabell 2: Konservativa argument i Folkpartiets partiprogram

Kategori	Klassifikation	Argument
Försvar	Premiss: Den egna nationens självständighet och dess försvar är centrala konservativa värden.	Premiss: Demokratierna i Europa måste militärt kunna försvara medborgarnas frihet mot bland annat de hot som diktaturerna alltid utgör.

	<p>Slutsats: Alla konservativa oavsett inriktning är ense om ett starkt militärt försvar för den egna nationen (Larsson 2006:48).</p>	<p>Premiss: De europeiska demokratiernas säkerhet har under årtionden garanterats av Nato. Slutsats: Därför skall Sverige omgående söka medlemskap i Nato (FP s.40).</p>
Konstitution	<p>Premiss: Kontinuitet, stabilitet, rättsordning, privat egendom samt individers och grupperns autonomi i förhållande till den centrala statsmakten är viktiga värden i samhället (Larsson 2006:50). Premiss: "Ett medel att upprätthålla alla dessa värden är författningen". Slutsats: De konservativa är i allmänhet starka anhängare av författningsdomstolar (Larsson 2006:51).</p>	<p>Premiss: Respekten för våra grundlagar måste upprätthållas. Premiss: Författningsdomstolen skall kunna pröva om en lag är förenlig med grundlagen. Slutsats: Grundlagsskyddet skall ökas genom att en författningsdomstol inrättas (FP s.19).</p>
Kultur, tro	<p>Premiss: Kristendomen är hjärtat i västerländsk kultur. Premiss: Västerländsk kultur står för bildningsideal, sanningssökande och hög moral. Slutsats: Det kristna arvet i västerländsk kultur är värd att försvara (Scruton 2009:21). Premiss: Kulturen är en viktig källa för att förmedla normer (Larsson 2006:45). Slutsats: Staten skall vårda kulturarvet och slå vakt om kulturmiljöer (Larsson 2006:44).</p>	<p>Premiss: Kristendomen har i tusen år varit den dominerande religionen i Sverige. Slutsats: Kunskapen om och förståelsen för detta arv och humanismens betydelse för vår kultur är en viktig grund i det svenska samhällets utveckling (FP s.22). Premiss: Att vårda kulturarvet innebär att bevara kunskap, idéer, föremål och miljöer som speglar äldre tiders liv- och samhällsformer. Premiss: Sverige har länge brustit i vården av arvet. Slutsats: En förbättring måste ske (FP s.24).</p>
Miljö, jordbr	<p>Premiss: Jorden, dess brukande och dess brukare, betraktas som särskilda nationella och historiska tillgångar. Premiss: Kärlek till marken och glädjen att äga och bruka den. Slutsats: Skydda mark, växter och byggnader från exploatering (Larsson 2006:46).</p>	<p>Premiss: Människan är beroende av jordens resurser och måste förvalta dem för framtida generationer. Premiss: Människan är kapabel att göra detta då hon har en unik förmåga att se konsekvenserna av sitt handlande, dra lärdom av sina misstag och medvetet göra moraliska ställningstaganden. Slutsats: Vi måste därför ta ansvar för miljön (FP s.32).</p>
Näringsliv	<p>Premiss: Privat ägande är en förutsättning för ett demokratiskt styrelseskick och för individernas handlingsfrihet. Slutsats: Slå vakt om enskilt ägande av produktionsmedlen och bekämpa politiskt styrning av den ekonomiska marknaden (Larsson 2006:52).</p>	<p>Premiss: Företagaren är central för samhällets utveckling. Premiss: Förståelsen för företagsamhetens och ägandets villkor ökar om fler människor arbetar i konkurrensutsatta företag, har vinstandelar i de företag de arbetar, äger aktier eller äger sina bostäder. Slutsats: Att uppmuntra de välståndsbildande krafterna och skapa förutsättningar för en entreprenörskultur är viktiga politiska uppgifter (FP s.29).</p>

Folkpartiet, som ju är ett uttalat liberalt parti, har i sitt partiprogram flera argument som sett till premisser och slutsats kan räknas till konservativa. Dessa argument handlar i regel om strukturer som ska skapa tydliga ramar för att samhället ska kunna fungera. Däremot handlar de inte om hur enskilda individer bör handla i fråga om moral, dygder eller andra mer människonära konservativa värden. Man kan dra paralleller till Oakeshotts (1962) sjö-

säkerhetsregler som nämndes i teorikapitlet. Staten ska inte styra hur vi ska leva våra liv, staten ska underlätta för oss att leva våra liv. Det är kanske därför ett liberalt parti kan enas om vissa konservativa argument. Det är ändå värt att notera att det finns konservativa argument i fråga om kulturpolitik. Vad som är god eller viktig kultur brukar ju annars vara en fråga som enligt liberaler är upp till varje enskild människa att bedöma.

Tabell 3: Konservativa argument i Kristdemokraternas principprogram (partiprogram)

Kategori	Klassifikation	Argument
Arbete	Premiss: Arbetsrättsfrågor bör lösas direkt mellan arbetsgivare och anställda, utan centrala fackförbund. Slutsats: Fackföreningarna bör inte ha för stark makt i förhållande till arbetsgivaren (Scruton 2001:164).	Premiss: Det en lägre nivå klarar av på ett ändamålsenligt sätt ska inte högre nivåer lägga sig i. Slutsats: Arbetsmarknadspolitiken måste också utgå från subsidiaritetsprincipen (KD s.49).
Civilrätt	Premiss: Familjen är samhällets grundläggande enhet (Larsson 2006:48). Premiss: Familjen formar vår identitet (Tännsjö 2001:134). Slutsats: Politiken bör sträva efter att bevara familjen. (Larsson 2006:48)	Premiss: Barnens och familjernas behov är utgångspunkten för familjepolitiken. Premiss: Alla ska ha möjlighet att välja den barnomsorgsform som passar de egna förhållandena bäst Slutsats: Uppgiften för stat och kommun är att skapa ekonomiska och praktiska förutsättningar för detta (KD s.35).
	Premiss: Familjen är samhällets grundläggande enhet (Larsson 2006:48). Premiss: Familjen formar vår identitet (Tännsjö 2001:134). Slutsats: Politiken sträva efter att bevara familjen (Larsson 2006:48).	Premiss: Stabila och fungerande familjer är bra för både barn och vuxna och en förutsättning för ett gott samhälle. Premiss: Äktenskapet är den tryggaste juridiska formen för samlevnad mellan man och kvinna. Slutsats: Samhället ska i opinionsbildning och lagstiftning framhålla att en medveten vilja till stabil familjegemenskap bäst markeras genom äktenskapet (KD s.35).
Finans	Premiss: Kapitalismen kan i värsta fall förstöra de samhälleliga relationerna mellan människor. Slutsats: Staten bör därför se till att kapitalismens ekonomiska konkurrens håller sig inom ramarna (Ball&Dagger 2001:106).	Premiss: ekonomisk utveckling får inte ske genom ett kortsiktigt utnyttjande av vare sig arbetskraften eller miljön. Slutsats: En hållbar ekonomisk utveckling kan endast erhållas om ansvaret för miljö och människor är en integrerad del av den ekonomiska politiken (KD s.43).
Försvar	Premiss: Den egna nationens självständighet och dess försvar är centrala konservativa värden. Slutsats: Alla konservativa oavsett inriktning är ense om ett starkt militärt försvar för den egna nationen (Larsson 2006:48).	Premiss: Det är positivt att USA genom sitt engagemang i NATO deltar i den europeiska säkerhetsordningen. Slutsats: Ett öppet och nära samarbete med NATO bör vara en naturlig del av svensk säkerhetspolitik (KD s.18).
Lag och rätt	Premiss: Den lag och ordning och moral som faktiskt råkar råda och som existerar som ett väl etablerat faktum, är också den	Premiss: Rättvisa är ett grundvärde, som i en samhällsgemenskap förutsätter en balans mellan alla människors intressen,

	<p>som bör råda (Tännsjö 2001:78).</p> <p>Slutsats: Ett gott samhälle kännetecknas av lag och ordning (Tännsjö 2001:47)</p>	<p>Premiss: Denna rättvisebalans rubbas när någon begår ett brott.</p> <p>Slutsats: Det är då det offentligas uppgift att skipa rättvisa och att återställa balansen så långt det är möjligt (KD s.13).</p>
	<p>Premiss: Människor är ansvariga för sina handlingar.</p> <p>Premiss: Brottsliga handlingar strider mot samhällets normer.</p> <p>Slutsats: Brottsligt beteende ska straffas (Scruton 2001:76).</p>	<p>Premiss: Alla människor har ett personligt ansvar för sina medvetna handlingar.</p> <p>Premiss: Allmänpreventionen, det vill säga att samhället gör klart att på brott följer straff, ska innefatta snabba och förutsägbara reaktioner som är förankrade i en human och tydlig lagstiftning.</p> <p>Slutsats: Respekten för lagarna ska därför upprätthållas med fasthet och förövare av brott ska skyndsamt lagföras (KD s.13-14).</p>
Konstitution	<p>Premiss: Kontinuitet, stabilitet, rättsordning, privat egendom samt individers och grupperns autonomi i förhållande till den centrala statsmakten är viktiga värden i samhället (Larsson 2006:50)</p> <p>Premiss: Ett medel att upprätthålla alla dessa värden är författningen (Larsson 2006:51)</p> <p>Slutsats: De konservativa är i allmänhet starka anhängare av författningsdomstolar (Larsson ibid).</p>	<p>Premiss: Det ska finnas en effektiv lagprövningsrätt.</p> <p>Slutsats: En författningsdomstol ska därför finnas för att stärka demokratin och kontrollera maktutövningen hos riksdagen, regeringen och kommunerna (KD s.13).</p>
	<p>Premiss: Monarken är sammanhållande nationell symbol och traditionsbärare över partierna (Larsson 2006:51).</p> <p>Premiss: På grund av att monarken inte är politiskt vald, fungerar han som en representant för hela folket (Scruton 2001:48).</p> <p>Slutsats: Monarkin bör bevaras (Scruton ibid).</p>	<p>Premiss: Monarkin har en stark folklig förankring i Sverige.</p> <p>Premiss: Monarkin är också en identitetsskapande tradition som betyder mycket för svensk kultur och historia samt för Sverige bilden internationellt.</p> <p>Slutsats: Därför ska Sveriges statsskick även fortsättningsvis vara konstitutionell monarki (KD s.13).</p>
Kultur, tro	<p>Premiss: Kulturen är en viktig källa för att förmedla normer (Larsson 2006:45).</p> <p>Slutsats: Staten skall vårda kulturarvet och slå vakt om kulturmiljöer (Larsson 2006:44).</p>	<p>Premiss: Genom kulturen får vi rötter till vår historia, mening i nuet, visioner för framtiden och möjlighet att ingå i ett sammanhang.</p> <p>Premiss: En god kulturpolitik måste sträva efter att ta tillvara det värdefulla kulturella arv som tidigare generationer har lämnat efter sig.</p> <p>Premiss: Förvaltarskapet omfattar det materiella kulturarv som vi ser i form av till exempel kulturhistorisk bebyggelse, fornlämningar och föremål men även de seder och bruk som vuxit fram genom historien.</p> <p>Slutsats: Här spelar offentliga institutioner som till exempel museer en viktig roll tillsammans med frivilliga organisationer och föreningar (KD s.28).</p>
	<p>Premiss: Kristendomen är hjärtat i västerländsk kultur (Scruton 2009:21).</p> <p>Premiss: Västerländsk kultur står för bildningsideal, sanningssökande och hög moral (Scruton ibid).</p> <p>Slutsats: Det kristna arvet i västerländsk</p>	<p>Premiss: Det är ett obestridligt faktum att kristendomen historiskt sett har haft ett stort och positivt inflytande i världen och Sverige.</p> <p>Premiss: Vi har en förpliktelse gentemot kommande generationer att förvalta detta vitala arv.</p> <p>Slutsats: Att skapa en medvetenhet om den egna</p>

	kultur är värt att försvara (Scruton ibid). Staten skall vårda kulturarvet och slå vakt om kulturmiljöer (Larsson 2006:44).	historiska identiteten är en central bildningsuppgift för samhällets institutioner (KD s.29).
	<p>Premiss: Konservatismen bygger på en religiös syn på människans roll i samhället (Scruton 2001:157). Människan är en religiös varelse (Tännsjö 2001:68).</p> <p>Premiss: Kyrkan förstärker sambandet mellan medborgare och samhälle (Scruton 2001:159).</p> <p>Premiss: Kyrkan och övriga trossamfund är viktiga för samhället (Scruton ibid).</p> <p>Slutsats: Det behövs en etablerad kyrka som ser till att religiositeten blir en social gemenskap (Tännsjö 2001:68).</p>	<p>Premiss: I samfunden befrämjas normbildningen och förutsättningarna att etablera en gemensam värdegrund.</p> <p>Slutsats: Stöd ska därför utgå till de trossamfund som bedriver verksamhet, vars karaktär och ändamål står i överensstämmelse med grundläggande principer om att varje människa är unik och att alla människor har samma absoluta och okränkbara värde (KD s.29).</p>
Miljö, jordbr	<p>Premiss: Jorden, dess brukande och dess brukare, betraktas som särskilda nationella och historiska tillgångar.</p> <p>Premiss: Kärlek till marken och glädjen att äga och bruka den .</p> <p>Slutsats: Skydda mark, växter och byggnader från exploatering (Larsson 2006:46).</p>	<p>Premiss: Människan är förvaltare av och inte herre över skapelsen. Det ger oss människor ett speciellt ansvar att agera med en långsiktig helhetssyn med respekt för vår samtida omgivning och kommande generationer.</p> <p>Slutsats: Människan kan därför ingripa och påverka naturen, men ska göra det på ett sätt som är långsiktigt hållbart och varsamt (KD s.53).</p>
Näringsliv	<p>Premiss: Privat ägande är en förutsättning för ett demokratiskt styrelseskick och för individernas handlingsfrihet.</p> <p>Slutsats: Slå vakt om enskilt ägande av produktionsmedlen och bekämpa politiskt styrning av den ekonomiska marknaden (Larsson 2006:52).</p>	<p>Premiss: Det goda samhället och en god välfärd förutsätter ett konkurrenskraftigt och differentierat näringsliv.</p> <p>Premiss: Detta innebär i sin tur att ett gott klimat måste skapas och vidmakthållas för ett dynamiskt småföretagande, där enskilda människors idéer, kreativitet och entreprenörskap får möjlighet att blomma ut.</p> <p>Slutsats: De små och medelstora företagen, som ofta är familjeföretag, ska stå i centrum för utformningen av näringslivspolitikerna (KD s.48).</p>
Omsorg	<p>Premiss: Välfärd behövs.</p> <p>Premiss: Staten bör inte ha för stort inflytande.</p> <p>Premiss: Icke-offentliga institutioner kan också ta hand om människor.</p> <p>Slutsats: Icke-offentliga institutioner bör ta över en del av vård och omsorg (Larsson 2006:48).</p>	<p>Premiss: Välfärdssamhället ska bygga på att enskilda och grupper av människor som familj, grannar, föreningar, i första hand ges möjlighet att ta ett stort ansvar för den nära omgivningen.</p> <p>Premiss: Men det offentliga är ytterst ansvarigt för att alla ska kunna leva ett tryggt och värdigt liv.</p> <p>Slutsats: Offentlig, ideell och privat verksamhet ska komplettera varandra (KD s.36).</p>
Kommunik	<p>Premiss: Genom medier sprids omoraliskt material som påverkar unga människor negativt.</p> <p>Slutsats: Samhället måste bekämpa kultur som sprider dålig moral (Ball&Dagger 2001:108).</p>	<p>Premiss: Våldsförhärlikande ideologier samt pornografi och prostitution är exempel på sådant som sprids lätt via Internet.</p> <p>Slutsats: Därför är arbetet med värderingar och normöverföring i familj, skola och samhälle i övrigt av mycket stor betydelse som motkraft mot sådant som förtrampar människovärdet (KD s.48).</p>
Utbildning	<p>Premiss: Viktigt för hela samhället och framtiden att kunskap och kultur förmedlas vidare.</p>	<p>Premiss: Enligt förvaltarskapsprincipen har vi också en gemensam förpliktelse att föra vidare tidigare generationers landvinningar och att uppmuntra till</p>

	<p>Premiss: Eleverna blir bärare av kultur in i framtiden.</p> <p>Slutsats: Kunskap och kultur är viktigt att lära ut i grundskolan (Scruton 2009:66).</p> <p>Premiss: Utbildning är ett mål i sig och ska inte vara ett medel för politiska syften.</p> <p>Slutsats: Utbildning bör vara fri från politisk styrning (Larsson 2006:51, Scruton 2001:141).</p>	<p>kunskapssökande i samtiden.</p> <p>Slutsats: Utifrån detta synsätt har vi både ett personligt och gemensamt ansvar att ta tillvara våra resurser. (KD s.30).</p> <p>Premiss: Den kristdemokratiska synen på självförvaltande högskolor innebär att företrädare för högskolan, det vill säga forskare/lärare och studenter ska ha avgörande inflytande och ansvar för verksamheten.</p> <p>Slutsats: Forskare/lärare och studenter ska ha avgörande inflytande och ansvar för verksamheten. (KD s.30).</p>
--	---	---

Kristdemokraterna kallar sig själva för just kristdemokrater och inte konservativa, även om det finns en hel del beröringspunkter mellan de båda ideologierna. Främst handlar det om principen att människan är ofullkomlig och därför är i behov av närliggande strukturer som stöttar, sätter gränser och överför normer (se Larsson 2006:47 i teorikapitlet). Det finns många exempel på konservativa idéer i Kristdemokraternas principprogram, både på ett abstrakt, ideologiskt plan och i många konkreta sakfrågor, t.ex. monarki, författningsdomstol, styrning av universitet etc. Jämfört med de konservativa argumenten i Folkpartiets partiprogram, kännetecknas de konservativa argumenten hos Kristdemokraterna av ett mer människonära perspektiv. Det talas lika mycket om moral, etik och människans ofullkomlighet (KD s.5-6) som det görs om yttre ramar som försvar, lag och rätt etc. Kristdemokraterna framhåller förvaltarskapet som den filosofin som bör ligga till grund för politiken (KD s.4-5). Det handlar om att förvalta, inte förbruka, vår värld så att vi kan lämna den vidare i gott skick till nästa generation. Denna långsiktiga, återhållsamma syn på människans roll i samhället ligger mycket nära konservatismen, och det är därför inte förvånande att 44% av Kristdemokraternas väljare kallar sig konservativa, enligt Demoskops undersökning.

Tabell 4: Konservativa argument i Moderaternas handlingsprogram (partiprogram)

Kategori	Klassifikation	Argument
Arbete	<p>Premiss: Arbetsrättsfrågor bör lösas direkt mellan arbetsgivare och anställda, utan centrala fackförbund.</p> <p>Slutsats: Fackföreningarna bör inte ha för stark makt i förhållande till arbetsgivaren (Scruton 2001:164).</p>	<p>Premiss: Välmående parter på arbetsmarknaden är avgörande för ett väl fungerande näringsliv.</p> <p>Slutsats: Konflikträtten på arbetsmarknaden ska bevaras men måste präglas av balans mellan parterna (M s.35).</p>

Civilrätt	<p>Premiss: Familjen är samhällets grundläggande enhet (Larsson 2006:48).</p> <p>Premiss: Familjen formar vår identitet (Tännsjö 2001:134).</p> <p>Slutsats: Politiken bör sträva efter att bevara familjen (Larsson ibid).</p>	<p>Premiss: Barnen är föräldrarnas största ansvar i livet.</p> <p>Premiss: Familjen är den grundläggande gemenskapen i samhället, men ansvaret för alla barns uppväxtvillkor är en gemensam angelägenhet.</p> <p>Slutsats: Ansvaret för barnen är motivet till att vi alls har en familjepolitik (M s.72).</p>
Försvar	<p>Premiss: Den egna nationens självständighet och dess försvar är centrala konservativa värden.</p> <p>Slutsats: Alla konservativa oavsett inriktning är ense om ett starkt militärt försvar för den egna nationen (Larsson 2006:48).</p>	<p>Premiss: Nato utgör ryggraden i den transatlantiska länken och har utvecklats till att bli en effektiv krishanterare med global räckvidd.</p> <p>Premiss: Detta tjänar svenska intressen väl och stärker möjligheter att bidra till fred och stabilitet i världen.</p> <p>Slutsats: Samarbetet med Nato bör ytterligare utvecklas och fördjupas. Ett svenskt medlemskap i Nato skulle förbättra vårt säkerhetspolitiska inflytande liksom vår egen säkerhet (M s.93).</p>
Lag och rätt	<p>Premiss: Den lag och ordning och moral som faktiskt råkar råda och som existerar som ett väl etablerat faktum, är också den som böra råda (Tännsjö 2001:78).</p> <p>Slutsats: Ett gott samhälle kännetecknas av lag och ordning (Tännsjö 2001:47).</p>	<p>Premiss: Det är statens ansvar att genom lagstiftning sätta rättsliga gränser för hur vi beter oss mot varandra.</p> <p>Premiss: Lagstiftning och annan offentlig normbildning ska stå i god överensstämmelse med det allmänna rättsmedvetandet.</p> <p>Slutsats: Detta förutsätter ett starkt, tydligt och effektivt rättsväsende (M s.46).</p>
	<p>Premiss: Människor är ansvariga för sina handlingar.</p> <p>Premiss: Brottsliga handlingar strider mot samhällets normer.</p> <p>Slutsats: Brottsligt beteende ska straffas (Scruton 2001:76).</p>	<p>Premiss: Den som fälls för ett brott ska få ett proportionerligt straff som syftar till att ändra på kriminella beteenden.</p> <p>Slutsats: Därför måste grova brott och återfall straffas strängt och straffskalorna utnyttjas i hela sin bredd (M s.47).</p>
Konstitution	<p>Premiss: Monarken som sammanhållande nationell symbol och traditionsbärare över partierna (Larsson 2006:51).</p> <p>Premiss: På grund av att monarken inte är politiskt vald, fungerar han som en representant för hela folket (Scruton 2001:48).</p> <p>Slutsats: Monarkin bör bevaras (Scruton ibid).</p>	<p>Premiss: Monarkin är bärare av en lång tradition och utgör en nationell symbol och samlande kraft just därför att den inte är partipolitisk eller utsedd i val.</p> <p>Slutsats: Sveriges statskick, monarkin, ska värnas (M s.80).</p>
	<p>Premiss: Kontinuitet, stabilitet, rättsordning, privat egendom samt individers och grupperns autonomi i förhållande till den centrala statsmakten är viktiga värden i samhället (Larsson 2006:50).</p> <p>Premiss: Ett medel att upprätthålla alla dessa värden är författningen (Larsson 2006:51).</p> <p>Slutsats: De konservativa är i allmänhet starka anhängare av författningsdomstolar (Larsson ibid).</p>	<p>Premiss: I en demokratisk rättsstat är det viktigt att all makt utövas under lagarna.</p> <p>Premiss: Grundlagen måste tillförsäkra varje människas alla grundläggande fri- och rättigheter.</p> <p>Slutsats: Det bör övervägas att förstärka rättsväsendets oberoende och lagprövning genom att införa en särskild författningsdomstol (M s.83).</p>
Näringsliv	<p>Premiss: Privat ägande är en förutsättning för ett demokratiskt styrelseskick och för</p>	<p>Premiss: Välståndets grund är den fria företagsamheten.</p>

	<p>individernas handlingsfrihet.</p> <p>Slutsats: Slå vakt om enskilt ägande av produktionsmedlen och bekämpa politiskt styrning av den ekonomiska marknaden (Larsson 2006:52).</p>	<p>Premiss: Fortfarande drabbas många företag, framförallt de mindre, av offentlig byråkrati och ett onödigt regelkrångel.</p> <p>Slutsats: En särskild satsning bör därför göras på att rejält minska regelbördan för företag och entreprenörer (M s.29, s.34).</p>
Socialförsäk	<p>Premiss: Valfärdsprogram behövs.</p> <p>Premiss: Människor bör försöka klara sig själva i sina gemenskaper.</p> <p>Slutsats: Valfärdsprogrammen ska vara utformade så människor inte blir beroende av dem (Ball&Dagger 2001:108, Scruton 2001:42).</p>	<p>Premiss: Socialförsäkringssystemen ska ge stöd men också uppmuntra till arbete.</p> <p>Slutsats: Arbetslöshetsförsäkringen bör vara obligatorisk och vara en omställningsförsäkring i stället för ett sätt att försörja sig långsiktigt (M s.36).</p>
	<p>Premiss: Valfärdsprogram behövs.</p> <p>Premiss: Människor bör försöka klara sig själva i sina gemenskaper.</p> <p>Slutsats: Valfärdsprogrammen ska vara utformade så människor inte blir beroende av dem (Ball&Dagger 2001:108, Scruton 2001:42).</p>	<p>Premiss: Alla människor har ett ansvar för sitt eget liv.</p> <p>Slutsats: Den som saknar resurser ska fångas upp av skyddsnetet, men också få hjälp att snabbt ta sig tillbaka till egen försörjning (M s.69).</p>
	<p>Premiss: Valfärdsprogram behövs.</p> <p>Premiss: Människor bör försöka klara sig själva i sina gemenskaper</p> <p>Slutsats: Valfärdsprogrammen ska vara utformade så människor inte blir beroende av dem. (Ball&Dagger 2001:108, Scruton 2001:42)</p>	<p>Premiss: Det räcker inte med passivt omhändertagande i form av ersättning.</p> <p>Slutsats: Minst lika viktigt är att ställa krav och att ge människor verktyg så att de själva kan ta sig ur problemen (M s.70).</p>
Omsorg	<p>Premiss: Valfärd behövs.</p> <p>Premiss: Staten bör inte ha för stort inflytande.</p> <p>Premiss: Icke-offentliga institutioner kan också ta hand om människor.</p> <p>Slutsats: Icke-offentliga institutioner bör ta över en del av vård och omsorg (Larsson 2006:48).</p>	<p>Premiss: Det behövs fler volontärer inom många sektorer.</p> <p>Premiss: Stödet och hjälpen till anhörigvårdare behöver regleras tydligare i lagstiftningen.</p> <p>Slutsats: Frivilligt socialt arbete ska uppmuntras och stödjas (M s.70).</p>

Moderaterna är det enda nuvarande riksdagspartiet som uttryckligen är delvis konservativt. Förvisso nämns ordet konservativ endast en gång vardera i idéprogrammet och handlingsprogrammet, men en analys av det senare av dokumenten visar att det finns flera argument som är klart konservativa. Detta gäller framförallt typiska välfärdsfrågor som socialförsäkringar och omsorg. Man ska komma ihåg att de allra flesta av argumenten i partiprogrammet är liberala eller socialliberala, men det finns alltså fortfarande ett tydligt arv från de "gamla" moderaterna. Grundsynen är att varje människa har ansvaret för sitt eget liv, och att alla tendenser till beroende av staten måste motverkas (se Ball&Dagger 2001:108 i teorikapitlet). Det finns likheter med liberalismen, men dessa argument är mer baserade på tanken att det är av plikt mot sig själv och samhället, inte av frihetsideal, som människor ska

klara sig själva. Det finns också flera klart konservativa värderingar i synen på monarkin, lag och rätt och försvaret. De konservativa dygderna plikt och ordning genomsyrar alltså många av de konservativa argumenten i moderaternas handlingsprogram.

Tabell 5: Konservativa argument i Miljöpartiets partiprogram

Kategori	Klassifikation	Argument
Miljö, jordbr	<p>Premiss: Jordbrukssamhället bevarar traditionerna, eftersom det handlar om privat ägande och familjen.</p> <p>Slutsats: Bevara det småskaliga jordbruket och skydda mot industrialisering (Ball & Dagger 2001:103).</p>	<p>Premiss: Bevarande och skydd av världens känsliga ekologiska system, grunden för allt liv, handlar också om rättvisa mellan generationer.</p> <p>Premiss: Jorden är inte bara ärvd från tidigare generationer utan också lånad från kommande.</p> <p>Slutsats: Vi arbetar för att stärka familj jordbrukens roll inom lantbruksnäringen. Vi vill ställa om jordbruket till ett långsiktigt hållbart produktionssystem (MP s.38, s.41).</p>

Miljöpartiet är ett ekologiskt och inte ett konservativt parti. Det finns dock på ett par ställen i partiprogrammet argument och idéer som åtminstone sammanfaller med konservatism. Det handlar på ett mer allmänideologiskt plan om nyttan och nödvändigheten med decentralisering och entreprenörskap, samt om människans förhållande till tidigare och framtida generationer. På ett mer sakpolitiskt plan uttrycks stöd för småskaliga familj jordbruk, vilket enligt många är en konservativ åsikt (se Larsson 2006:45-46 i teorikapitlet). Miljöpartiet säger sig själva stå utanför vänster-högerskalan (MP s.5), och har tidigare talat om eventuellt samarbete med borgerliga partier. Därifrån är steget naturligtvis långt till att kalla Miljöpartiet för ett delvis konservativt parti. I alla andra frågor än de ovanstående har partiet en klart progressiv profil, men mot bakgrund av denna studies syfte är det värt att notera de kopplingar som finns till konservatismen. Det kanske är dessa kopplingar som gör att det ändå är 2% av Miljöpartiets väljare som kallar sig konservativa, enligt Demoskops undersökning?

Tabell 6: Konservativa argument i Socialdemokraternas partiprogram

Kategori	Klassifikation	Argument
Lag och rätt	<p>Premiss: Den lag och ordning och moral som faktiskt råkar råda och som existerar som ett väl etablerat faktum, är också den som bör råda (Tännsjö 2001:78).</p> <p>Slutsats: Ett gott samhälle kännetecknas av lag och ordning (Tännsjö 2001:47).</p>	<p>Premiss: Att bekämpa brottslighet är en del av trygghetspolitiken.</p> <p>Slutsats: Samhället måste reagera tydligt mot brott och regelöverträdelser (S s.25-26).</p>

I Socialdemokraternas partiprogram finns en del premisser och slutsatser som delvis sammanfaller med konservatismen, men inga renodlade argument. T.ex. betonar de lag och ordning, men både premisserna och slutsatsen innehåller bisatser som uttrycker samhällets ansvar att hjälpa den som begår brott etc. Detta argument är ändå det som är mest likt konservatism. Det finns också beröringspunkter med konservatismen i synen på kultur, att "Kulturen har kraft att hålla samman hembygden" (S s.32), men övriga premisser och slutsatser i argumentet betonar rent materiella värden, istället för kulturens eget värde, eller för att förmedla normer (se Ball&Dagger, Larsson, Scruton i teorikapitlet) vilket diskvalificerar argumentet som konservativt.

Tabell 7: Konservativa argument i Vänsterpartiets partiprogram

Kategori	Klassifikation	Argument
Miljö, jordbr	<p>Premiss: Jorden, dess brukande och dess brukare, betraktas som särskilda nationella och historiska tillgångar (Larsson 2006:45-46).</p> <p>Premiss: Kärlek till marken och glädjen att äga och bruka den (Larsson 2006:46).</p> <p>Slutsats: Skydda mark, växter och byggnader från exploatering (Larsson ibid).</p>	<p>Premiss: Vi kan inte överskrida ekosystemets bärkraft. Då drabbar det oss själva, kommande generationer och andra arter.</p> <p>Premiss: Människligheten är en del av naturen, men inte en förutsättning för naturen.</p> <p>Slutsats: Vi har ett ansvar för att vår verksamhet inte leder till utrotning av arter (V s.15).</p>

Vänsterpartiet, slutligen, är naturligtvis inte ett konservativt parti, eftersom det i allt väsentligt står för idéer som är helt annorlunda från konservatismen. Konservativa är ju som bekant emot snabba lösningar, statligt inflytande och utjämningspolitik (se teorikapitlet). Det finns dock ett ställe i Vänsterpartiets partiprogram som utan vidare hade kunnat stå i ett renodlat konservativt partiprogram. Det gäller miljön och människans förhållande till den. Man kan tolka detta argument som ett inflytande från Miljöpartiet, och eftersom Miljöpartiet har vissa gemensamma drag med konservatismens miljösyn (se teorikapitlet samt avsnittet om Miljöpartiet ovan) uppstår denna mycket långsökta koppling. Helt avgörande för att det med mycket liten marginal ska kunna klassas som konservativt är formuleringen om kommande generationer.

4.3 Generella jämförelser mellan partierna

Som visats i redovisningarna ovan finns det stora skillnader mellan partierna i antalet konservativa argument. Det man bör ha i åtanke är att det trots allt rör sig om väldigt små andelar, om man sätter antalet konservativa argument i relation till den totala mängden argument i respektive partiprogram. Om man ändå ska göra några jämförelser kan man konstatera att konservativa argument är klart vanligare hos C, FP, M och KD än vad de är hos MP, S och V. Även inom blocken finns det mönster. C och KD förordar decentralisering och ofullkomlighetstanken. FP, M och KD försvarar familjen, monarkin, ett starkt försvar, författningsdomstol, värdet av normer och en ganska sträng syn på brott och straff, dvs. traditionellt konservativa värden. Alla de fyra borgerliga partierna framhåller dessutom privat ägande, icke-offentliga samhällslösningar och de små gemenskapernas samhälle.

Det är också tydligt att den konservativa ideologin inte finns representerad hos MP, S och V, åtminstone inte utan en mängd förbehåll och misstankar om att det egentligen kanske rör sig om sammanfallande argument. Det är ändå värt att notera Miljöpartiets i grunden positiva syn på entreprenörskap och familjeföretag, som ju kan kallas konservativa värden. Däremot stämmer inte premisser och slutsatser ihop på ett sätt som bildar konservativa argument. Att miljön är viktig att bevara, bland annat av hänsyn till nästkommande generationer, är ju inte heller unikt för konservatismen. Det är kanske det som Miljöpartiet syftar på när de säger att de vill vara ett alternativ till höger- och vänsterpolitik.

I redovisningarna ovan har jag förutom sakpolitik även diskuterat de övergripande, ideologiska argumenten som inte är direkt kopplade till kategorierna av sakpolitiska frågor, även om de ideologiska argumenten, inte bara de konservativa, utgör en fond mot vilken de sakpolitiska argumenten skapas. Dessa ideologiska argument har också sina motsvarigheter i klassifikationer som jag skapade för denna studies ändamål, men av utrymmesskäl har jag valt att endast referera till teorin vid de tillfällen som de nämns. För jämförelsens skull har jag ändå räknat deras antal och andelar i partiprogrammen och infogat siffrorna i tabellen nedan, som ju som sagt är en sammanställning av antalet och andelen konservativa argument inom varje kategori och parti.

Tabell 8: Antal och andel konservativa argument per parti och kategori

	C	FP	M	MP	KD	S	V
Arbete			1		1		
Civilrätt			1		2		
EU							
Finans					1		
Försvar		1	1		1		
Lag och rätt			2		2	1	
Konstitut	1	1	2		2		
Kultur, tro		2			5		
Miljö, jordb		1		1	1		1
Näringsliv	1	1	1		1		
Skatt							
Socialförsäk			3				
Omsorg	1		2		1		
Kommunik					1		
Utbildning					2		
Utrikes							
Subtot	3	6	13	1	20	1	1
Ideologiska	13	5	4		19		
Antal total	16	11	17	1	39	1	1
Andel sakpo	1,20%	1,90%	5,10%	0,20%	3,40%	0,30%	0,30%
Andel ideol	5,30%	1,60%	1,60%	0,40%	3,20%	0,00%	0,00%
Andel total	6,50%	3,50%	6,70%	0,60%	6,60%	0,30%	0,30%

4.4 Slutsatser

Denna studie ställer frågor om det finns konservativa idéer i dagens riksdagspartier, vilka dessa idéer i så fall är samt vilka av dagens riksdagspartier som har flest konservativa idéer. Resultaten visar att det definitivt finns en del, men inte många, konservativa idéer i riksdagspartierna, åtminstone sett till argumenten i partiprogrammen. Resultatet visar också att dessa konservativa idéer rör sig inom hela det konservativa spektrumet. Det finns

argument om allt från människonära frågor som ofullkomlighetstanken och etik, till frågor på nationell nivå om monarki och starkt försvar. Flera av de konservativa idéerna är nära besläktade med liberalismen, inte minst inom ekonomi och företagande, medan andra idéer är utpräglat konservativa i sin ganska återhållsamma syn på individens möjligheter i frihet. De konservativa argumenten finns nästan uteslutande hos de borgerliga partierna, där moderaterna har flest. Vänsterpartiet har endast ett argument som ens liknar konservatism. Den kanske tydligaste slutsatsen man kan dra av dessa resultat är att det, beroende på hur man tolkar partiprogrammen, finns åtminstone något enstaka konservativt argument hos alla partier, och det kanske är det som är förklaringen till att det enligt Demoskop fanns väljare i nästan alla partier som kallade sig konservativa.

5. Sammanfattning och förslag på fortsatt forskning

5.1 Sammanfattning

Konservatismen brukar räknas till de tre klassiska ideologierna, jämte socialismen och liberalismen, men av de sju riksdagspartierna är det endast Moderaterna som uttryckligen vilar på delvis konservativa idéer. Samtidigt så finns det skäl att tro att det kan finnas åtminstone några konservativa idéer i alla partier. Syftet med undersökningen är att undersöka i vilken utsträckning det finns konservativa idéer i dagens riksdagspartier. För att operationalisera syftet finns ett antal frågeställningar: Finns det konservativa idéer i dagens riksdagspartier? Vilka är i så fall dessa idéer? Vilka av dagens riksdagspartier har flest konservativa idéer?

Undersökningen är i grunden en kvalitativ textanalys, där fokus ligger på argumenten i det empiriska materialets överensstämmelse med de teoretiska jämförelsepunkterna som utgörs av klassifikationer, baserade på den teoretiska litteraturen. Både argumenten och klassifikationerna är rekonstruerade som premisser och slutsatser. Materialet utgörs av partiprogrammen.

Resultatet av analysen visar att det finns stora skillnader mellan partierna i antalet konservativa argument. De är klart vanligare hos C, FP, M och KD än vad de är hos MP, S och

V. Även inom blocken finns det mönster. C och KD förordar decentralisering och ofullkomlighetstanken. FP, M och KD försvarar familjen, monarkin, ett starkt försvar, författningsdomstol, värdet av normer och en ganska sträng syn på brott och straff, alla traditionellt konservativa värden. Alla de fyra borgerliga partierna framhåller dessutom privat ägande, icke-offentliga samhällslösningar och de små gemenskapernas samhälle. Det rör sig dock om väldigt små andelar, om man sätter antalet konservativa argument i relation till den totala mängden argument i partiprogrammen. Resultatet visar också att dessa konservativa idéer rör sig inom hela det konservativa spektrumet. Flera av de konservativa idéerna är nära besläktade med liberalismen, inte minst inom ekonomi och företagande, medan andra idéer är utpräglat konservativa i sin ganska återhållsamma syn på individens möjligheter. De konservativa argumenten finns nästan uteslutande hos de borgerliga partierna, där Moderaterna och Kristdemokraterna har flest antal och högst andel. Vänsterpartiet har endast ett argument som liknar konservatism, detsamma gäller för Socialdemokraterna.

5.2 Förslag på fortsatt forskning

Det finns många fler frågor att besvara inom detta område än vad jag har försökt göra här. Ett förslag är att rikta in sig på två partier, men att man i gengäld analyserar ett större material, t.ex. valmanifest, för att se i vilken utsträckning en viss ideologi förekommer. Ett annat förslag är att göra en djup, renodlad ideologianalys av kristdemokratin och jämföra med konservativ teori.

Referenser

Litteratur

Aronson, Torbjörn 1990. *Konservatism och demokrati*. Stockholm: Norstedts Förlag

Ball, Terence & Richard Dagger 2004. *Political ideologies and the democratic ideal*. Pearson Education

Bergström, Göran & Kristina Boréus 2005 *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur

Demker, Marie 1993. *I nationens intresse*. Stockholm: Nerenius & Santéus Förlag

Ekelund-Ramberg, Jenny 2004. *Kampen om mitten? En ideologisk studie av Moderaterna och Socialdemokraternas valmanifest*. C-uppsats i samhällskunskap vid Göteborgs Universitet

Esaisasson, Peter & Mikael Gilljam, Henric Oscarsson och Lena Wägnerud 2007. *Metodpraktikan*. Stockholm: Norstedts Juridik

Hylén, Jan 1991. *Fosterlandets främst? Konservatism och liberalism inom högerpartiet 1904-1985*. Stockholm: Norstedts Juridikförlag

Larsson, Reidar 2006. *Politiska ideologier i vår tid*. Lund: Studentlitteratur

Oakeshott, Michael 1991. *Rationalism in politics*. Liberty Fund

Scruton, Roger 2001. *The meaning of conservatism*. Palgrave

Scruton, Roger 2009. *Kultur räknas*. Stockholm: Atlantis

Tännsjö, Torbjörn 2001. *Konservatism*. Stockholm: Bilda Förlag

Material

Centerpartiets idéprogram (filen hämtad 2010-03-26)

<http://www.centerpartiet.se/Documents/ideprogram/ideprogram.pdf>

Folkpartiets partiprogram (filen hämtad 2010-03-26)

http://www.folkpartiet.se/ImageVault/Images/id_3770/scope_0/ImageVaultHandler.aspx

Kristdemokraternas principprogram (filen hämtad 2010-03-26)

http://www.kristdemokraterna.se/VarPolitik/~media/Files/VarPolitik/Principprogram/kd_principprg.pdf.ashx

Moderaternas handlingsprogram (filen hämtad 2010-03-26)

http://www.moderat.se/web/Vart_handlingsprogram.aspx

Miljöpartiets partiprogram (filen hämtad 2010-03-26)

http://www.mp.se/files/82000-82099/file_82014.pdf

Socialdemokraternas partiprogram (filen hämtad 2010-03-26)

<http://www.socialdemokraterna.se/upload/Central/dokument/pdf/V%C3%A5rt%20parti/partiprogram.pdf>

Vänsterpartiets partiprogram (filen hämtad 2010-03-26)

<http://www.vansterpartiet.se/index.php?>

[view=article&id=2022%3Apartiprogram&format=pdf&option=com_content&Itemid=824](http://www.vansterpartiet.se/index.php?view=article&id=2022%3Apartiprogram&format=pdf&option=com_content&Itemid=824)

Internetkällor

Demoskop: Politisk identitet (citerad 21/4 2010)

<<http://www.demoskop.se/filearchive/1/1379/Politisk%20identitet.pdf>>

DN Debatt: Konservatismen in från kylan (citerad 21/4 2010)

<<http://www.dn.se/ledare/signerat/konservatism-in-fran-kylan-1.1054398>>